

**Білоцерківський національний аграрний університет
Агробіотехнологічний факультет
Кафедра садово-паркового господарства**

| | |
|---|--|
|  | <p align="center">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p align="center">«ПРИРОДООХОРОННА СПРАВА В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА»</p> <p align="center">Галузь знань: 20 «Аграрні науки» Спеціальність: 206 «Садово-паркове господарство» Освітня програма - «Садово-паркове господарство»</p> |
| Рівень вищої освіти | другий (магістерський) |
| Компонент освітньої програми: | Обов'язковий |
| Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин | 5 кредитів /150 годин |
| Семестр | 1 рік, 2 семестр |
| Форма контролю | іспит |
| Мова викладання | українська |
| Профайл викладача  | <p>Олешко Олена Геннадіївна Посада: доцент кафедри садово-паркового господарства Науковий ступінь: канд. с.-г. наук, доцент Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), ауд. 119 (кафедра садово-паркового господарства).</p> <p>E-mail: olena.oleshko@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем: +380675865833</p> |
| Опис дисципліни | <p>Дисципліна формує розуміння екологічних й соціально-економічних факторів формування міського середовища, особливостей середовища існування формування флори і фауни міста та шляхи збереження біорізноманіття на урбанізованих територіях; шляхів модернізації розвитку територій (міст) з урахуванням принципів сталого розвитку.</p> <p>Дисципліна формує вміння проводити екологічну оцінку стану урбанізованих територій та розробляти рекомендації щодо оптимізації стану природних компонентів урбанізованого середовища; планувати і застосовувати методи екологічної компенсації й територіально-планувальні заходи з підтримки екологічної рівноваги в урбоєкосистемах; розв'язувати проблеми у сфері захисту урбанізованого середовища із застосуванням правових актів зі збереження цінних природних комплексів та навколишнього середовища; брати участь у розробці та реалізації проектів з виділення урбанізованих територій для заповідання; проводити просвітницьку діяльність з управління населеними пунктами відповідно до цілей сталого розвитку та охорони природних компонентів у містах.</p> |

| | |
|--|--|
| <p>Передумови для вивчення дисципліни</p> | <p>Навчальна дисципліна «Природоохоронна справа в умовах урбанізованого середовища» базується на знаннях дисципліни «Консервація, реставрація та реконструкція СПО», «Екотехнології у садово-парковому господарстві», «Організація та управління об'єктами садово-паркового господарства», «Лісопатологічна експертиза та захист насаджень СПО».</p> |
| <p>Мета вивчення дисципліни</p> | <p>Метою дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з охорони довкілля, раціонального природокористування та ресурсозбереження на урбанізованих територіях. Дисципліна формує комплекс знань про джерела і прояви сучасної екологічної кризи та шляхи її подолання в урбанізованому середовищі; ознайомлює з перспективою взаємодії економічних, правових, технічних заходів; окреслює питання вітчизняного законодавства у сферах екологічної безпеки, раціонального природокористування. Дисципліна спрямована на набуття вміння виявляти та своєчасно застосувати заходи з усунення небезпечних шляхів природокористування в умовах урбанізованого середовища.</p> |
| <p>Формат дисципліни</p> | <p>Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності передбачено індивідуальні графіки, дистанційна форма тощо. Використовуються платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.</p> |
| <p>Очікувані результати навчання</p> | <p>Загальні компетентності: ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК 3. Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастрованих ландшафтів. СК 4. Здатність до управління об'єктами садово-паркового господарства, їх функціонального використання, охорони, захисту та організації робіт з урбомоніторингу і інвентаризації об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини. СК 6. Здатність організувати і здійснювати державний контроль і нагляд за дотриманням правил утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини. СК 7. Здатність оцінювати розмір шкоди, заподіяної об'єктам садово-паркового господарства та об'єктам культурної спадщини при порушенні природоохоронного або містобудівного законодавства.ЗК</p> <p>Результати навчання: ПРН 05. Пропонувати та організувати еколого-біологічні та технологічні заходи створення та утримання об'єктів садово-паркового господарства, природних і культурних ландшафтів. ПРН 07. Здійснювати ефективне управління об'єктами садово-паркового господарства, природними і культурними ландшафтами з урахуванням технологічних, правових, економічних, екологічних та інших аспектів.</p> |

| | |
|------------------------------------|---|
| | <p>ПРН 15. Організувати та виконувати просвітницьку природоохоронну діяльність серед населення.</p> |
| Структура курсу | <p align="center">Змістовий модуль 1.</p> <p align="center">Проблеми і перспективи урбанізованого середовища</p> <p>Тема 1.1. Сутність процесу урбанізації, основні чинники, тенденції, наслідки і перспективи урбанізації.</p> <p>Тема 1.2. Біотичні компоненти природного середовища міст. Флора і фауна міста.</p> <p>Тема 1.3. Правове регулювання збереження цінних природних комплексів та природного середовища міст.</p> <p>Тема 1.4. Оцінка екологічного стану урбанізованих екосистем. Застосування ГІС у природоохоронній справі.</p> <p align="center">Змістовий модуль 2.</p> <p align="center">Природоохоронні заходи збереження урбоекосистем.</p> <p>Тема 2.1. Заходи з підтримки екологічної рівноваги в урбоекосистемах.</p> <p>Тема 2.2. Система озеленення, фітомеліорації і рекреації для оптимізації якості міського середовища.</p> <p>Тема 2.3. Сталий розвиток урбоекосистем. Принципи і напрями екологічно стійкого розвитку міст.</p> <p>Тема 2.4. Виділення антропогенних територій для заповідання.</p> |
| Методи навчання | <p>Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань тощо. Практичні заняття проходять з виконанням практичних завдань; у вигляді семінарів. Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. Додатково можуть використані платформи Moodle, ZOOM.</p> |
| Технічне та програмне забезпечення | <p>Умови для його використання: акаунт на освітній платформі Moodle, доступ до мережі Інтернет, доступ до інтерактивних онлайн-застосунків (Zoom, Viber, Skype, тощо), комп'ютерні програми: ARCHICAD, AUTOCAD, REALTIME.</p> |
| Політика | <p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p> |

**Рекомендовані
джерела інформації**

Основна література

1. Попович С. Ю. Природно-заповідна справа: Навчальний посібник / С. Ю. Попович. – К.: Арістей, 2007. – 480 с.
2. Клименко М.О., Пилипенко Ю.В., Мороз О.С. Екологія міських систем: Підручник. – Херсон: Олді-плюс, 2015. –294 с.
3. Часковський О., Андрейчук Ю., Ямелинець Застосування ГІС у природоохоронній справі на прикладі відкритої програми QGIS : навч. посіб. / О. Часковський, Ю. Андрейчук, Т. Ямелинець. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, Вид-во Простір-М, 2021. – 228 с.
3. Василенко І.А. Урбоекологія / І.А. Василенко, О.А. Півоваров, І.М. Трус, А.В. Іванченко – Дніпро: Акцент ПП, 2017. – 309 с.
4. Екологія міських систем : навч. посіб. Частина 1. / О. М. Климчик, А. П. Багмет, Є. М. Данкевич, С. І. Матковська, за ред. О. М. Климчик. – Житомир : Видавець О.О. Євенок, 2016. – 460 с.
5. Екологія міських систем : навч. посіб. Частина 2. / О. М. Климчик, А. П. Багмет, Є. М. Данкевич, С. І. Матковська, за ред. О. М. Климчик. – Житомир : Видавець О. О. Євенок, 2017. – 458 с.

Додаткова література

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи / Ю.М. Грищенко. – Рівне, 2000. – 234 с.
2. Урбоекологія та фітомеліорація: навчальний посібник / Л.М. Філіпова, А.П. Стадник, В.В. Мацкевич та ін. – Біла Церква, 2018. – 214 с.
3. Кучерявий В. О. Фітомеліорація. – Львів: Світ, 2003. – 539 с.
4. Попович С. Ю. Заповідне паркознавство. Навчальний посібник / С. Ю. Попович, О. М. Корінько, Ю. О. Клименко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 320 с.
5. Давиденко В. А. Ландшафтна екологія: Навчальний посібник /В. А. Давиденко, Г. О. Білявський, С. Ю. Арсенюк. – К.: Лібра, 2007. – 280 с.
6. Роговський С.В. Проблеми відновлення пошкоджених війною садово-паркових об'єктів і шляхи їх вирішення / С.В. Роговський, О.Г. Олешко, Ю.В. Струтинська // Відновлення довкілля України внаслідок збройної агресії росії : збірник. тез доповідей Круглого столу, м.Львів, 17 березня 2023 року. – Львів: ЛДУ БЖД, 2023. – С. 78-83.
7. Роговський С. В. Сучасні проблеми інвентаризації рослин у міських насадженнях і досвід їх вирішення / С. В. Роговський, О. Г. Олешко, К. В. Жихарева, Ю. В. Струтинська, А. В. Колотницька. – Науковий вісник НЛТУ України, 2021. –Т. 31, № 5. – С. 60–66.
8. Олешко О.Г. Огляд природоорієнтованих рішень у адаптації міст до зміни клімату. // Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 21 вересня 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – С. 77–82 с.
9. Крупа Н.М., Олешко О.Г. Методологічні основи збереження та збагачення високодекоративних зелених насаджень в історичних парках: огляд. – «Агробіологія», 2024. № 1. – С. 322–331. doi: 10.33245/2310-9270-2024-187-1-322-331.

Нормативна документація

1. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій. К.:

Мінрегіон України, 2019. 177 с.

2. ДБН Б.2.2-3:2012 Склад та зміст історико-архітектурного опорного плану населеного пункту. К.: Мінрегіон України, 2012. 21 с.

3. Червона книга України. Тваринний світ / М-во охорони навколиш. природ. середовища України, НАН України; під заг. ред. чл.-кор. НАН України І. А. Акімова. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – 623 с.

4. Червона книга України. Рослинний світ / М-во охорони навколиш. природ. середовища України, Нац. акад. наук України; за ред. Я. П. Дідуха. – Київ: Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.

5. Закон України “Про тваринний світ” від 3 березня 1993 року.// Відомості Верховної Ради України – 1993 — № 18.

Інтернет-ресурси

1. Закон України “Про природно-заповідний фонд України” від 16.06.1992 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>

2. Закон України “Про охорону культурної спадщини” від 8 червня 2000 року (поточна редакція 24.02.2016) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>

3. Природно-заповідний фонд України <https://mepr.gov.ua/diyalnist/napryamky/pryrodno-zapovidnyj-fond/>

4. Перелік парків-пам'яток садово-паркового мистецтва <https://pzf.land.kiev.ua/pzf8-14.html>

5. Перелік дендрологічних парків України <https://pzf.land.kiev.ua/pzf9-15.html>